

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในการทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนในบทที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าการนำผู้ต้องหามาทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหาอันเป็นหลักกฎหมายและหลักการสากลที่นานาอารยประเทศให้การรับรองและคุ้มครองไว้อย่างมากซึ่งสามารถสรุปปัญหาต่างๆได้ดังนี้

5.1 ปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในการทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550

สำหรับปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในการทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนตามรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2550 มีปัญหาต่างๆ ดังนี้ คือ

5.1.1 ปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย
กล่าวคือ การนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนถือได้ว่าเป็นการละเมิดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาไว้เพราะผู้ต้องหาอาจได้รับการประชาสัมพันธ์ในขณะที่ทำแผนประกอบคำรับสารภาพเช่นนี้ เห็นได้ชัดว่าเป็นการละเมิดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายอาญาเพราะผู้ต้องหายังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาล

5.1.2 ปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทางการสื่อสาร
กล่าวคือ วิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขตของกฎหมาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาโดยเฉพาะศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล และสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิตเป็นอย่างมากเพราะในปัจจุบันการทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนที่เห็นกันเป็นประจำตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการแสดงละครชีวิตบทหนึ่ง โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นผู้กำกับและสื่อมวลชนเป็นผู้ติดต่อและแพร่ภาพสู่การรับรู้ของสาธารณชนในลักษณะที่ชี้ให้เห็นว่าผู้ต้องหาคือผู้กระทำความผิดจริง เป็นการลงโทษผู้ต้องหาด้วยวิธีการประจานก่อนที่จะมีคำพิพากษาของศาลว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด

5.1.3 ปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทางด้านสังคม กล่าวคือ สิทธิและเสรีภาพทางด้านสังคมของผู้ต้องหาในประเทศไทยปัจจุบันยังไม่ได้มีการคุ้มครองทั้งที่บุคคล

ดังกล่าวซึ่งผู้ต้องหาถือเป็นบุคคลคนหนึ่ง รัฐต้องให้การคุ้มครองเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เพราะถือเสมือนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดตามหลักนิติรัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2550 แต่ในทางปฏิบัติกลับตรงกันข้าม เนื่องจากสังคมปัจจุบันได้กำหนดให้บุคคลเหล่านี้เปรียบเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดโดยปริยาย ส่งผลให้สิทธิทางด้านสังคมต้องสูญเสียไปโดยสิ้นเชิง เช่น สิทธิทางการศึกษา สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิทางการเมือง เป็นต้น ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าการใช้มาตรการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทางด้านสังคมของผู้ต้องหาในประเทศไทยยังไม่มีชัดเจนในทางปฏิบัติ และไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ตลอดจนถึงหลักมาตรฐานสากล และกฎหมายของต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษา ส่งผลทำให้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวได้สูญเสียไป

5.1.4 ปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์และสิทธิในความเสมอภาคของผู้ต้องหา กล่าวคือ จากที่ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาในบทที่ผ่านมาพบว่า วิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนกรณีการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพนั้นเห็นว่าวิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในลักษณะดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาที่มีการรับรองและคุ้มครองไว้ตามมาตรฐานสากลระหว่างประเทศและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 อีกทั้งเมื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนก็ได้เป็นไปตามหลักความสมควรแก่เหตุแต่อย่างไร ซึ่งในข้อเท็จจริงแม้การสอบสวนเป็นการค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำมาใช้ยืนยันการเป็นผู้กระทำความผิดของผู้ต้องหา แต่การนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนเป็นลักษณะการกระทำของพนักงานสอบสวนที่เกินขอบอำนาจของกฎหมายและส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาเสมอ เนื่องจากการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนถือได้ว่าเป็นการกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยไม่คำนึงถึงเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหา

นอกจากนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จะมุ่งแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้ต้องหาโดยกระทำทุกอย่างให้ผู้ต้องหารับสารภาพว่ากระทำความผิดจริง เพื่อให้พาไปนำชี้ที่เกิดเหตุเพื่อยืนยันคำรับสารภาพที่ได้มาจากผู้ต้องหา โดยไม่ได้มุ่งเน้นการแสวงหาหรือรวบรวมพยานหลักฐานโดยใช้วิทยาการในการสืบสวนสอบสวนสมัยใหม่มาใช้ในการพิสูจน์พยานหลักฐานต่างๆ เพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาเลย โดยคิดว่าตนมีอำนาจในการที่จะปฏิบัติเช่นนี้ต่อผู้ต้องหาได้ ซึ่งขัดกับหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาในกรณีของต่างประเทศได้ข้อสรุปดังนี้ คือ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ในกรณีการทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนของประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่มีกฎหมาย หรือหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการทำแผนประกอบคำรับสารภาพ ในลักษณะให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุหรือให้แสดงลักษณะท่าทางรายละเอียด ของการกระทำความผิดอย่างไร

2. ประเทศญี่ปุ่น เมื่อพิเคราะห์จากหลักการใน Japanese Bill of Rights หรือ กฎบัตรแห่งสิทธิของญี่ปุ่นในข้อที่ (7) จะเห็นได้ว่าในประเทศญี่ปุ่นนี้บุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาจะไม่ถูกบังคับให้รับสารภาพ คำรับสารภาพโดยการบังคับ ทรมาน หรือข่มขู่ หรือคำรับสารภาพ ภายหลังจากการถูกจับหรือคุมขังโดยการหน่วงเหนี่ยวระยะเวลาให้ล่าช้า มิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน นอกจากนี้บุคคลจะไม่ถูกพิพากษาลงโทษในกรณีที่มีข้อพิสูจน์เพียงคำรับสารภาพของเขาเท่านั้น ซึ่งเห็นได้ชัดว่าหลักการของประเทศญี่ปุ่นดังกล่าวนี้เป็นหลักประกันว่าบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาจะไม่ถูกบังคับให้ทำแผนประกอบคำรับสารภาพหากไม่เต็มใจ ทั้งนี้ การบังคับ ทรมาน หรือข่มขู่ให้ทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนก็มิอาจทำได้เช่นเดียวกัน

3. ประเทศเยอรมนี ในการคุ้มครองสิทธิของต้องหาของประเทศเยอรมนีก็อาศัยพื้นฐานเดียวกับกฎหมายที่ประกันสิทธิของผู้ต้องหาของประเทศอื่น กล่าวคือ ตราบไตต์ผู้ต้องหายังมิได้รับการตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้ถือว่าเป็นผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ จะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้ และการใช้มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในประเทศเยอรมนี ได้มีการบัญญัติหลักกฎหมายไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน โดยมีจุดเด่นที่กระบวนการสอบสวนและพิจารณาคดีที่เป็นการถ่วงอ้อมอย่างรอบครอบ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการคุมขัง ซึ่งจะเน้นไปที่อำนาจการสอบสวนอำนาจการสอบสวนของอัยการและของศาลสอบสวนเป็นหลัก การสอบสวนคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการจะต้องเป็นไปด้วยความถูกต้อง และรอบครอบอย่างยิ่ง เพื่อแสวงหาความจริงและเป็นการยืนยันว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง ดังนั้น ในการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนในประเทศเยอรมนีจึงไม่ปรากฏว่ามีวิธีปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวแต่อย่างใด

4. ประเทศฝรั่งเศส การคุ้มครองผู้ต้องหาในการทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนปรากฏอยู่ในการสอบสวนเบื้องต้น ซึ่งตำรวจสอบสวนจะทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อให้ทราบว่ามีกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งในการสอบสวนหาข้อเท็จจริงของพนักงานตำรวจจะมีหลักที่สำคัญ คือ ต้องไม่เป็นลักษณะของการบังคับให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกสอบสวนให้การ นอกจากนี้ในประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายแห่งกฎหมายที่ใช้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา ดังปรากฏใน ปฎิญาธิสนธิมนุษยชนและพลเมือง ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 แห่งสหพันธรัฐฝรั่งเศส โดยเฉพาะในข้อ 9 ที่ได้วางหลักเกี่ยวกับการจับกุม หรือใช้กำลังควบคุมตัวบุคคล จะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการประกาศความผิด และจะใช้กำลังจับกุมหรือควบคุมตัวบุคคลนั้นโดยที่เขายังไม่มีความผิดไม่ได้ เพราะฉะนั้น เมื่อบุคคลหรือผู้ต้องหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแจ้งข้อหาหรือฐานความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยหลักทั่วไปแล้วไม่สามารถจะควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ และต้องปล่อยตัวไป ดังนั้น ในประเทศฝรั่งเศสก็ไม่ปรากฏว่ามีการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนแต่อย่างใด

จากการหลักการของต่างประเทศดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับหลักการในการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนในประเทศไทย พบว่า วิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนกรณีการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพ เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาที่มีการรับรองและคุ้มครองไว้ตามมาตรฐานสากลระหว่างประเทศและ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2550 อีกทั้งเมื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนก็ได้เป็นไปตามหลักความสมควรแก่เหตุแต่อย่างใด ในข้อเท็จจริงการสอบสวนเป็นการค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำมาใช้ยืนยันการเป็นผู้กระทำความผิดของผู้ต้องหา ทำให้เกิดวิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในลักษณะที่เกินกรอบอำนาจของกฎหมายและส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาเสมอ ซึ่งการกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยไม่คำนึงถึงเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหาย่อมไม่ถูกต้อง ฉะนั้นการจำกัดอำนาจพนักงานสอบสวนโดยให้หลักประกันสิทธิแก่ผู้ต้องหาในขั้นตอนการสอบสวนที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะประจานน่าจะเป็นแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่รัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จะมุ่งแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้ต้องหาโดยกระทำทุกอย่างให้ผู้ต้องหารับสารภาพว่ากระทำความผิดจริง เพื่อให้พาไปนำข้อเท็จจริงเพื่อยืนยันคำรับสารภาพที่ได้มาจากผู้ต้องหา โดยไม่ได้มุ่งเน้นการแสวงหาหรือรวบรวมพยานหลักฐานโดยใช้วิทยาการในการสืบสวนสอบสวนสมัยใหม่มาใช้ในการพิสูจน์พยานหลักฐานต่างๆ เพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาเลย โดยคิดว่าตนมีอำนาจในการที่จะปฏิบัติเช่นนี้ต่อผู้ต้องหาได้ ซึ่งขัดกับหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด แต่ทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนไม่ค่อยคำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องหาในข้อนี้เท่าที่ควร โดยมักจะเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริงแต่เพียงอย่างเดียว เพราะตนเป็นผู้จับและดำเนินการสอบสวนเอง อีกทั้งต้องการให้สังคมเห็นว่า ตนเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวโดยใช้เสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ผลงานของตนต่อสาธารณะ ดังนั้นการจำกัดอำนาจพนักงานสอบสวนผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการยกเลิกวิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนน่าจะเป็นวิธีที่เป็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาได้ เพราะวิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนต่อผู้ต้องหาในลักษณะดังกล่าวมิได้เป็นเครื่องชี้วัดข้อเท็จจริงในชั้นพิจารณาคดีโดยเด็ดขาดแต่อย่างใด ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและระมัดระวังมิให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาในการที่จะไม่ถูกปฏิบัติเสมือนผู้กระทำความผิดและถูกลงโทษโดยการประจานอีกต่อไป การยกเลิกวิธีปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวน่าจะเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาระหว่างการใช้อำนาจรัฐที่เกินกรอบอำนาจกับสิทธิของผู้ต้องหาดังกล่าวได้

5.2 ปัญหาทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในการทำแผนประกอบคำรับสารภาพตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จากหลักประกันในกฎหมายอาญาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ว่าบุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแต่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหลักการนี้ในทางวิชาการเรียกว่า หลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย (nullum crimen, nulla poena sine lege) กล่าวคือ ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของกฎหมายอาญา นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 39 ยังรับรองหลักกฎหมาย “ไม่มีโทษถ้าไม่มีกฎหมายกำหนด” และ “ไม่มีความผิดถ้าไม่มีกฎหมายกำหนด”

ซึ่งมีสาระคือ บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาก็ต่อเมื่อกระทำการอันกฎหมายในขณะนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงนั้นจะหนักไปกว่าโทษที่กฎหมายในขณะกระทำความผิดกำหนดไว้ไม่ได้ สำหรับหลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมายนี้เป็นหลักประกันในกฎหมายอาญาที่มีเนื้อหาแสดงให้เห็นถึงขอบเขตของอำนาจรัฐที่มีต่อประชาชนในรัฐ นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่าหลักการดังกล่าวเป็นหลักการประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในขั้นตอนการสอบสวนของตำรวจ กล่าวคือ ในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยการกระทำใดๆที่เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เช่น การค้นและการจับกุมผู้กระทำความผิด จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีหมายของศาล หรือมีเหตุอันสมควร เช่น มีความจำเป็นเร่งด่วนจะต้องรีบค้นหรือจับกุม ไม่อาจระอหามาจากศาลได้ เพราะผู้กระทำความผิดจะหลบหนี หรือเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือพยานหลักฐานจะถูกทำลายเสียก่อน เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว จะต้องมีการนำตัวผู้กระทำความผิดไปยังศาล เพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการจับกุมตัว โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีระยะเวลาควบคุมตัวได้เพียงระยะเวลาจำกัดเท่านั้น ซึ่งโดยปกติ จะไม่เกิน 48 ชั่วโมง นอกจากนี้ ในระหว่างการควบคุมหรือขัง ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา มีสิทธิต่างๆ เช่น สิทธิที่จะได้รับการพบและปรึกษาทนายสองต่อสอง สิทธิที่จะได้รับแจ้งว่า เขามีสิทธิจะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ สิทธิที่จะได้รับแจ้งว่า ถ้อยคำที่เขาจะให้การนั้นสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันตัวเขาได้ หากไม่มีการแจ้งสิทธิดังกล่าว ถ้อยคำที่เขาให้การย่อมไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ เพราะได้มาโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้ถูกจับยังมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว หากไม่ปรากฏว่าเขาจะหลบหนีหรือทำลายพยานหลักฐาน นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมาย ยังอาจระอขอให้รัฐจัดหาทนายความให้ตนได้อีกด้วยเช่นนี้เห็นได้ว่าจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจซึ่งกฎหมายที่ให้อำนาจในการกระทำดังกล่าวข้างต้นคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งในการนำตัวบุคคลไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนนั้นไม่ปรากฏบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจไว้ซึ่งพนักงานสอบสวนจะอ้างว่ามีประมวลการตำรวจเกี่ยวกับคดีก็ไม่อาจรับฟังได้เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีศักดิ์ในทางกฎหมายที่สูงกว่า นอกจากนี้ในกระบวนการยุติธรรมไทยในชั้นตำรวจนั้นเชื่อว่า รัฐ หรือตำรวจมีหน้าที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานด้วยตนเอง ไม่ใช่บังคับเอาจากตัวผู้กระทำความผิด หรือบังคับให้ผู้ต้องหาให้ความร่วมมือในการค้นหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของเขาตั้งเช่นการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพ เพราะเขามีเอกสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำใดๆ อันเป็นปรปักษ์ต่อตนเองได้ รัฐเท่านั้น ที่มีหน้าที่พิสูจน์ความผิดของเขาจนปราศจากเหตุอันควรสงสัยตามสมควร (Proof beyond reasonable doubt) เป็นต้น

ในการสอบสวนปากคำพยาน หรือผู้ต้องหานั้น กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนไว้ โดยเฉพาะหน้าที่ต่อผู้ต้องหานั้น พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การแจ้งข้อหาและรายละเอียดแห่งการกระทำความผิด การแจ้งเตือนถึงสิทธิตามกฎหมายที่ผู้ต้องหาได้รับการประกัน เช่น สิทธิที่จะไม่ให้การใดๆ สิทธิที่จะได้รับแจ้งเตือนว่า ถ้อยคำของเขาที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนนั้นสามารถใช้ยืนยันเขาได้ในชั้นพิจารณาของศาล สิทธิที่จะมีทนายความและได้รับความช่วยเหลือในการจัดหาทนายความให้ สิทธิที่ปรึกษากับทนายความและสิทธิที่จะให้ทนายความหรือผู้ต้องหาไว้วางใจร่วมเข้าฟังการสอบสวนได้ ซึ่งได้กำหนดไว้ตาม ประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา มาตรา 134 ถึง มาตรา 134/4 โดยเมื่อมีการแจ้งเตือนถึงหลักประกันตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว การสอบสวนปากคำได้ถูกกำหนดข้อจำกัดหรือข้อห้ามไว้ เช่น ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนกระทำการทรมาน หรือชกจูงใจ หรือพูดให้ท้อ หรือทำให้สิ้นหวัง ฯลฯ ซึ่งถือเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นการทำให้ผู้ต้องหาต้องยอมให้การโดยไม่สมัครใจ และบังคับให้เขาให้ถ้อยคำที่เป็นประปักษ์ต่อตนเอง อันมีผลทำให้ถ้อยคำดังกล่าวไม่อาจจะใช้เป็นพยานหลักฐานได้เลย นอกจากนี้การกระทำที่พนักงานสอบสวนนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนยังเป็นการกระทำที่ไม่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญารองรับซึ่งหากพนักงานสอบสวนไปดำเนินการยอมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจทำให้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายและยังเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาซึ่งได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกด้วย

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลก็ได้มีการแก้ไขมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังไม่สามารถที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะการนำผู้ต้องหาซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในขั้นตอนการสอบสวนซึ่งในการสอบสวนนั้นพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะกระทำได้เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา การนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพหรือที่สื่อต่างๆ ไข่คว้าการทำแผนประกอบคำรับสารภาพถือเป็นหลักปฏิบัติของพนักงานสอบสวนที่เชื่อว่ามีสำคัญและมีส่วนช่วยในการค้นหาความจริงในขั้นตอนการสอบสวน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาของพนักงานอัยการและของศาลและจากหลักฐานที่ปรากฏจากระเบียบของกรมตำรวจและคำพิพากษาศาลฎีกา แสดงให้เห็นว่าวิธีการนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ.2482 และเป็นวิธีการที่พนักงานสอบสวนยึดถือปฏิบัติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันแต่จากการศึกษาในวิจัยฉบับนี้พบว่าในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 (1) ให้อำนาจของพนักงานสอบสวนโดยถือว่าการทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดของสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำได้ ซึ่งในปัจจุบันการทำแผนที่เกิดเหตุจะมีลักษณะที่ทำให้ผู้ต้องหาแสดงท่าทางการกระทำความผิดประกอบการทำแผนที่ไปด้วย ซึ่งพิจารณาตามกฎหมายนี้แล้ว กฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานรวบรวมหลักฐานในการดำเนินคดีอาญาเท่านั้น และการค้นหาความจริงที่เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนที่เกินขอบอำนาจของกฎหมายอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคของผู้ต้องหาที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองไว้ ไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนในการบังคับให้ผู้ต้องหาสารภาพผิดและพาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพเพราะถึงแม้ผู้ต้องหาจะได้ให้การรับสารภาพและให้ความยินยอมในการจัดทำแผนประกอบคำรับสารภาพ แต่ความจริงการที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพก็อาจรับสารภาพด้วยเหตุผลต่างๆ มากมาย รวมทั้ง อาจกลับคำให้การเสียเมื่อใดก็ได้ และเมื่อผู้ต้องหากลับคำให้การรับสารภาพเป็นให้การปฏิเสธในชั้นศาลเสียแล้ว หากคดีนั้น ปราศจากเสียซึ่งประจักษ์พยาน ผู้รู้เห็นเหตุการณ์หรือพยานหลักฐานสำคัญอื่นใด แม้จะมีพยานหลักฐาน ภาพถ่าย แผนที่ ที่ผู้ต้องหา ได้

นำมาซึ่ง ที่เกิดเหตุ หรือ นำให้คั่นของกลาง พยานหลักฐานต่างๆ เหล่านี้ ก็อาจ ไม่มีน้ำหนัก ให้รับฟัง พอฟที่จะพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้ต้องหา หรือจำเลยได้ ดังเช่นตัวอย่างในคำพิพากษาศาลฎีกา 2813-2814/2523 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4592/2529 จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวนั้น จะเห็นได้ว่าศาลรับฟังแผนประกอบคำรับสารภาพในฐานะพยานแต่ก็มีน้ำหนักน้อย ถ้าไม่มีพยานหลักฐานอื่น เข้ามาประกอบอีกศาลย่อมยกฟ้องจำเลย เป็นต้น

นอกจากนี้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนพบว่าไม่มีการกล่าวถึงความหมายหรือคำนิยามเกี่ยวกับการนำซึ่งที่เกิดเหตุไว้แต่อย่างใดคงมีแต่ระเบียบปฏิบัติที่มีการกล่าวถึงการนำซึ่งที่เกิดเหตุเอาไว้ โดยเริ่มปรากฏอยู่ในระเบียบกรมตำรวจในปี พ.ศ.2491 ได้แก่ระเบียบการตำรวจเกี่ยวแก่คดีลักษณะที่ 10 เรื่องการสอบสวนผู้ต้องหา ข้อ 261 ซึ่งกำหนดว่า “ในคดีอุกฉกรรจ์ หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปหรือคดีที่มีหลักฐานอ่อน ต้องให้ผู้ต้องหานำซึ่งที่เกิดเหตุ และทำแผนที่สับเซปให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับรองไว้ด้วยเสมอ ถ้าสามารถถ่ายรูปที่เกิดเหตุประกอบไว้ด้วยยิ่งดี” ซึ่งจากการตรวจสอบระเบียบดังกล่าวโดยละเอียดแล้วปรากฏว่า ไม่มีส่วนที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการนำซึ่งที่เกิดเหตุไว้ว่าพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติอย่างไร ผู้ต้องหาจะต้องปฏิบัติอย่างไร ในปัจจุบันระเบียบการตำรวจเกี่ยวแก่คดีได้ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ใช้ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งจากการศึกษาประมวลระเบียบการดังกล่าว ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงการนำซึ่งที่เกิดเหตุไว้ในเรื่อง หลักการถามปากคำผู้ต้องหา ข้อ 247 (4) ซึ่งกำหนดว่า “เมื่อผู้ต้องหารับสารภาพให้พนักงานสอบสวนนำผู้ต้องหาไปซึ่งที่เกิดเหตุ และทำแผนที่สังเขปฐานที่เกิดเหตุ และบันทึกการชี้ฐานที่เกิดเหตุของผู้ต้องหาไว้เป็นหลักฐาน ให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อรับรองไว้ในแผนที่สังเขปและบันทึกนั้น และสืบสวนหาพยานหลักฐานประกอบคำรับของผู้ต้องหาด้วย” และในเรื่องการทำแผนที่ และถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 226 ที่กำหนดว่า “การทำแผนที่ที่เกิดเหตุประกอบสำนวนการสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนต้องจัดให้ผู้กล่าวหาผู้ต้องหา หรือพยานซึ่งเป็นผู้นำซึ่งสถานที่เกิดเหตุ นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ในแผนที่เกิดเหตุ นั้นด้วยทุกราย ทั้งนี้เพื่อให้แผนที่เกิดเหตุ นั้นมีน้ำหนักฟังเป็นพยานหลักฐานได้มั่นคงยิ่งขึ้น และป้องกันมิให้บุคคลนำซึ่งสถานที่เกิดเหตุ นั้นได้แย้งคัดค้านแผนที่เกิดเหตุ นั้นในชั้นศาลอันจะทำให้เสียหายแก่รูปคดีได้ด้วย” จะเห็นได้ว่าจากการกระทำดังกล่าวเป็นเพียงระเบียบภายในของตำรวจที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจที่จะกระทำได้และเป็นการกระทำซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญเพราะเป็นการไปกระทบกระเทือนแต่สิทธิของผู้ต้องหาจึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับผู้ต้องหาได้

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า การนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาของพนักงานอัยการและของศาล แต่เมื่อพิจารณาจากระเบียบปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวจะเห็นได้ว่ายังไม่มีมีการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติไว้โดยชัดเจน ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงปรากฏว่าการนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมักจะเกินขอบเขตของวัตถุประสงค์ในเรื่องดังกล่าวอยู่เสมอ กล่าวคือมีการจัดให้ผู้ต้องหานำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพโดยเปิดเผยต่อสาธารณชนและให้สื่อมวลชนบันทึกภาพเพื่อเผยแพร่ข่าวได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหา และอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิตของผู้ต้องหาด้วยเพราะหากการนำซึ่งที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพใน

กรณีที่อยู่ในความสนใจของมหาชนอาจเกิดการประท้วงผู้ต้องหาได้และเมื่อวิเคราะห์ถึงอำนาจของพนักงานสอบสวนในการนำผู้ต้องหาซึ่งเกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพตามหลักการแห่งกฎหมายแล้วเห็นว่า วิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวนดังกล่าวเป็นการกระทำที่เกินกรอบอำนาจไว้อย่างชัดเจน มีเพียงประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเป็นคู่มือในการปฏิบัติ ถึงแม้ว่าหากพิจารณาในมุมมองของพนักงานสอบสวนเห็นเป็นเรื่องความจำเป็นในการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพ เพราะเป็นขั้นตอนการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาของศาล โดยชี้ให้ศาลเห็นถึงพฤติการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดและเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหาได้ยอมรับข้อเท็จจริงในรายละเอียดตามที่ปรากฏในคำให้การรับสารภาพ ทำให้เป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีปฏิบัติดังกล่าวแม้จะกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาไปบ้าง แต่ก็เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก็ตาม เพราะมีวิธีการอื่นๆ อีกหลายประการที่พนักงานสอบสวนสามารถที่จะนำมาใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลได้ เช่น การนำวิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ เป็นต้น

นอกจากนี้ในกรณีของประเทศฝรั่งเศส การคุ้มครองผู้ต้องหาในการนำไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพปรากฏอยู่ในการสอบสวนเบื้องต้น ซึ่งตำรวจสอบสวนจะทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อให้ทราบว่า มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งในการสอบสวนหาข้อเท็จจริงของพนักงานตำรวจจะมีหลักที่สำคัญ คือ ต้องไม่เป็นลักษณะของการบังคับให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกสอบสวนให้การ นอกจากนี้ในประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายแห่งกฎหมายที่ใช้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา ดังปรากฏใน กฎหมายสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 แห่งสหพันธรัฐฝรั่งเศส โดยเฉพาะในข้อ 9 ที่ได้วางหลักเกี่ยวกับการจับกุม หรือใช้กำลังควบคุมตัวบุคคลจะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะได้มีการประกาศความผิด และจะใช้กำลังจับกุมหรือควบคุมตัวบุคคลนั้นโดยที่เขายังไม่มีความผิดไม่ได้ เพราะฉะนั้น เมื่อบุคคลหรือผู้ต้องหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแจ้งข้อหาหรือฐานความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยหลักทั่วไปแล้วไม่สามารถจะควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ และต้องปล่อยตัวไป ดังนั้น ในประเทศฝรั่งเศสก็ไม่ปรากฏว่ามีการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนแต่อย่างใด นอกจากนี้ ในการสืบสวนสอบสวนในประเทศฝรั่งเศสนั้น ตำรวจจะเริ่มการสืบสวนสอบสวนเพื่อนำไปสู่การค้นพบพยานหลักฐานโดยตำรวจจะค้นหาค้นหาบรรดากระดาดช เอกลักษณ์ และวัตถุทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและนำมาซึ่งการค้นพบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดซึ่งไม่มีกรณีใดในกฎหมายของฝรั่งเศสที่กฎหมายบัญญัติให้มีการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชน ที่สำคัญในประเทศฝรั่งเศสยังมีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพของบุคคล กล่าวคือ ในระหว่างการสอบสวนความผิดซึ่งหน้า ตำรวจมีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้มาตรการบังคับที่กระทบต่อเสรีภาพของบุคคลได้เพียงสองประการ คือ การควบคุมตัวซึ่งจะกระทำต่อบุคคลที่มีพยานหลักฐานแสดงว่าบุคคลนั้นเข้าร่วมในการกระทำ ความผิด ส่วนบุคคลที่ไม่ปรากฏพยานหลักฐานบ่งชี้ว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิด จะถูกรังเอาตัวไว้ได้เท่าที่ระยะที่จำเป็นในการสอบปากคำให้การเท่านั้น และการจับกุมซึ่งเป็นกรณีในการกระทำความผิดซึ่งหน้าเท่านั้นห้ามมีการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนแต่อย่างใด

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากเหตุผลที่ได้กล่าวไว้ในบทสรุปข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการยกเลิกการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพเพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหาตามแนวทางของต่างประเทศและมาตรฐานสากลระหว่างประเทศ

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่นำเสนอมานี้จะสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหาในการนำผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพและนำไปแถลงข่าวต่อหน้าสาธารณชนซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพอย่างมาก

